

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	7
İÇİNDEKİLER	9
KISALTMALAR	15

GİRİŞ	17
A. Konunun Önemi ve Çalışmanın Amacı	17
B. Çalışmanın Planı	20

BİRİNCİ BÖLÜM

VERGİNİN TARHINA İLİŞKİN GENEL AÇIKLAMALAR

A. Genel Açıklama	23
B. Tarhın Tanımlanması	25
1. Tarh Kavramı	25
a. Vergi Alacağı İlişkinin Kurulması: Ön Şart Olarak Vergiyi Doğuran Olay.....	25
b. Verginin Matrahı.....	28
c. Verginin Oranı.....	30
2. Tarh Terimi	31
3. Tarhın Tarihçesi	32
4. Tarhın Hukuki Niteliği	36
a. Vergi Usul Kanunu Öncesi Tarh	37
b. Vergi Usul Kanunu Sonrası Tarh	42
C. İdari İşlem Türleri Bakımından Tarh	45
1. Açıklanan İrade Sayısına Göre Tasnif (Tek Yanlılık-İki Yanlılık)	46
a. Genel Olarak.....	46
b. Uzlaşma Müessesesi Bakımından Tek Yanlılık	49
(1) Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Neticesinde Tarh.....	50
(2) Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Neticesinde Tarh.....	52
2. Açıklanan İradenin Kapsamına Göre Tasnif (Birel İdari İşlem-Düzenleyici İdari İşlem).....	54
a. Genel Olarak.....	54
b. Birel İşlem Olarak Tarh	55
(1) Maddi Açıdan Tasnif (Şart İşlem-Sübjektif İşlem)	55
(2) İçeriklerine Göre Tasnif (Emredici-İnşai-Tespit Edici İşlemler)	56
(3) Muhatapları Üzerindeki Etkilerine Göre Tasnif (Yararlandırıcı-Yükümlendirici İşlem)	60

(4) Hukuki Etkisine Göre Tasnif (İcrai İşlemler-İcrai Olmayan İşlemler)	61
3. İradenin Açıklanış Usulüne Göre Tasnif	67
a. Genel Olarak	67
b. Verginin Tarhına Yönelik İrade Açıklama Usulü	69
D. Aşamalı İdari İşlem Teorileri Bakımından Tarh.....	70
1. Aşamalı İdari İşlem Teorileri Bakımından Vergilendirme.....	71
a. Zincir İşlem Teorisi ve Vergilendirme.....	71
b. Ayrılabilir İşlem Teorisi ve Vergilendirme	74
2. Ayrılabilir İşlem Teorisi Bakımından Tarh ve Tahsil Aşamaları İlişkisi	76
a. Vergi İtiraz ve Temyiz Komisyonları Dönemi Uygulaması	79
b. Kanuni Düzenlemelerin Yorumu	85
c. Danıştay Kararları.....	90
(1) Hukuka Uygunluk Karinesi Sebebiyle İncelememe	90
(2) Verginin Kesinleşmiş Olması Sebebiyle İncelememe	92
(3) “Böyle Bir Borcu Olmadığı İtirazı” Sebebiyle İnceleme	100
3. Ayrılabilir İşlem Teorisi Bakımından Tarh Aşamaları İşlemleri	107
a. Genel Olarak	107
b. Yoklama Sırasında Yapılan Hazırlık İşlemleri	110
c. İnceleme Sırasında Yapılan Hazırlık İşlemleri	115
(1) İşe Başlama.....	116
(2) İncelemeye Başlama.....	118
(3) Defter ve Belgeleri İsteme Yazısı	120
(4) Defter ve Belgelerin Teslim Tutanağı	124
(5) İnceleme Tutanakları.....	124
(6) Vergi İnceleme Raporu	128
(a) Mükellef Üzerinde Hukuki Etkisi Olmayan Vergi İnceleme Raporları	128
(b) Mükellef Üzerinde Hukuki Etkisi Olan Vergi İnceleme Raporları	133
(7) Vergi Tekniği Raporu	137
(8) Takdir Komisyonu Kararları	144
(a) Sübjektif Nitelikteki Takdir Komisyonu Kararları	144
(b) Objektif Nitelikteki Takdir Komisyonu Kararları	150
d. Arama Sırasında Yapılan Hazırlık İşlemleri	154
e. Bilgi Toplama Sırasında Yapılan Hazırlık İşlemleri	161

İKİNCİ BÖLÜM

VERGİNİN TARHINDA İDARİ İŞLEMİN UNSURLARI

A. Genel Açıklama.....	165
B. Sebep Unsuru	168

1. Genel Olarak.....	168
2. Verginin Tarhında Sebep Unsuru	169
a. Dar Anlamda Vergiyi Doğuran Olay	171
b. Geniş Anlamda Vergiyi Doğuran Olay.....	173
3. Verginin Tarhında Sebep Unsurunun Kapsamı.....	174
a. Ön Şart-Vergiyi Doğuran Olayın Gerçek Mahiyeti	176
b. Tamamlayıcı Şart-Matrahın Tespit Edilmesi	178
4. Verginin Tarhında Sebep Unsurunun Tespiti.....	179
a. Matrahın Vergi Mükellefi Tarafından Beyan Edilmesi Durumunda.....	179
b. Matrahın Vergi İdaresi Tarafından Tespit Edilmesi Durumunda	180
(1) Yoklama	181
(2) Vergi İncelemesi.....	182
(3) Arama	187
(4) Bilgi Toplama	188
5. Verginin Tarhında Sebep Unsuru Sakatlıkları ve Yargısal Denetimi	190
a. Genel Olarak.....	190
b. Matrahın Vergi Mükellefi Tarafından Beyan Edilmesi Durumunda	191
c. Matrahın Vergi İdaresi Tarafından Tespit Edilmesi Durumunda	195
d. Danıştay Kararları	196
(1) Eksik İnceleme ve Varsayıma Dayalı Tespit Kaynaklı Sakatlıklar	197
(2) İktisadi, Ticari ve Teknik İcaplara Uymayan veya Olayın Özelliğine Göre Normal ve Mutad Olmayan Bir Durumun İddia Olunması Kaynaklı Sakatlıklar	200
(3) Vergiyi Doğuran Olayın Tespitinde Sakatlık	203
e. Sebep Sakatlığını Gideren Hal: Sebep İkamesi.....	204
(1) Genel Olarak	204
(2) Verginin Tarhında Sebep İkamesi	209
(3) “Tadilen Tasdik” Kararlarında Sebep İkamesi	215
(4) Defter, Kayıt ve Belgelerin Mahkemeye İbrahiminde Sebep İkamesi.....	216
(5) Verginin Tarhında Hukuki Dayanak İkamesi	221
C. Yetki Unsuru	224
1. Genel Olarak.....	224
2. Verginin Tarhında Yetki Unsuru	226
a. Kişi Bakımından Yetki.....	227
b. Konu Bakımından Yetki.....	230
c. Yer Bakımından Yetki.....	232
d. Zaman Bakımından Yetki	234
(1) Takdir Komisyonuna Sevk Durumunda Zaman Bakımından Yetki	236

(2) Vergi İncelemede Zaman Bakımından Yetki	238
3. Verginin Tarhında Yetki Unsuru Sakatlıkları ve Yargısal Denetimi	242
a. Genel Olarak	242
b. Fonksiyon Gaspı	242
(1) Vergi Yargısının Fonksiyon Gaspı	244
(2) Kanunilik İlkesine Aykırı Vergi Tarhı Durumunda Fonksiyon Gaspı	246
c. Yetki Gaspı	248
d. Yetki Aşımı	249
(1) Konu Bakımından Yetkinin Aşımı	250
(2) Yer Bakımından Yetkinin Aşımı	251
(3) Zaman Bakımından Yetki Aşımı	253
D. Şekil Unsuru	256
1. Genel Olarak	256
2. Verginin Tarhında Şekil Unsuru	259
a. Tahakkuk Fişine İlişkin Şekil Kuralları	260
b. İhbarnameye İlişkin Şekil Kuralları	261
3. Verginin Tarhında Gerekçe Zorunluluğu	263
a. Verginin Tarhında Gerekçeye İlişkin Genel Açıklamalar	263
b. Vergi İnceleme Raporunun Gerekçe Fonksiyonu	265
c. Vergi Tekniği Raporunun Gerekçe Fonksiyonu	271
E. Usul Unsuru	275
1. Genel Olarak	275
2. Verginin Tarhında Usul Unsuru	277
a. Matrahın Beyanı Üzerine Tespitinde Yapılan Tarhta Usul	280
b. Matrahının Vergi İdaresi Tarafından Tespiti Üzerine Yapılan Tarhta Usul	281
3. Verginin Tarhında Usul Unsuru Sakatlıkları ve Yargısal Denetimi	281
a. Yoklamaya İlişkin Usul Sakatlıkları	282
b. Vergi İncelemesine İlişkin Usul Sakatlıkları	283
c. Takdir Komisyonu Kararına İlişkin Usul Sakatlıkları	286
d. Aramaya İlişkin Usul Sakatlıkları	288
e. Bilgi Toplamaya İlişkin Usul Sakatlıkları	289
F. Konu Unsuru	290
1. Genel Olarak	290
2. Verginin Tarhında Konu Unsuru	296
3. Verginin Tarhında Takdir Yetkisi	297
a. Matrahın Vergi Mükellefi Tarafından Beyan Edilmesi Durumunda	299
b. Matrahın Vergi İdaresi Tarafından Tespit Edilmesi Durumunda	300
(1) Uzlaşmada Takdir Yetkisi	300
(2) Tahakkuktan Vazgeçmede Takdir Yetkisi	303
4. Verginin Tarhında Konu Unsuru Sakatlıkları ve Yargısal Denetimi	304

G. Amaç Unsuru.....	307
1. Genel Olarak.....	307
2. Verginin Tarhında Amaç Unsuru	309
3. Verginin Tarhında Amaç Unsuru Sakatlıkları ve Yargısal Denetimi	310

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MATRAH TESPİT YÖNTEMLERİ

A. Genel Açıklama	313
1. Tarh Türleri ile Matrah Tespit Yöntemleri Arasındaki Fark	316
2. Matrah Belirleme Yöntemleri ile Matrah Tespit Yöntemleri Arasındaki Fark.....	317
B. Matrahın Beyanname Üzerine Tespiti	322
1. Genel Olarak.....	322
2. Beyannamenin Verilmesi	326
a. Genel Olarak.....	326
b. Elektronik Ortamda Verilmesi	327
3. Matrahın Beyanı ve Vergi Tarhı İlişkisi	331
a. İdare Eliyle Tarh.....	332
b. Mükellef Eliyle Tarh	334
c. Karşılaştırmalı Hukukta Mükellef Eliyle Tarh Düzenlemeleri.....	337
d. Türk Vergi Hukukunda Durum	339
(1) Kanuni Tanımın Yetersizliği.....	339
(2) Vergi Kanunlarında Mükellef Eliyle Tarh.....	341
(3) İhtirazi Kayıtlarla Mükellef Eliyle Tarh.....	345
C. Matrahın İkmalen Tespiti.....	347
1. Genel Olarak.....	347
2. Matrahın İkmalen Tespiti Nedenleri	350
a. Daha Önce Bir Tarhın Yapılmış Olması	351
b. Tarh Eden Vergi ile İlgili Matrah/Matrah Farkı Miktarının Tespit Edilmesi	353
c. Matrah/Matrah Farkı Miktarının Defter, Kayıt ve Belgeler veya Kanuni Ölçülere Dayanarak Tespit Edilmiş Olması	354
(1) Matrah/Matrah Farkı Miktarı Tespitinin Defterlere Dayanması.....	356
(2) Matrah/Matrah Farkı Miktarı Tespitinin Kayıtlara Dayanması	357
(3) Matrah/Matrah Farkı Miktarı Tespitinin Belgelere Dayanması	358
(4) Matrah/Matrah Farkı Miktarı Tespitinin Kanuni Ölçülere Dayanması	359
D. Matrahın Re'sen Tespiti.....	361
1. Genel Olarak.....	361
2. Matrahın Re'sen ve İkmalen Tespitinin Fark ve Benzerlikleri	364
3. Matrahın Re'sen Tespiti Nedenleri.....	367
a. Vergi Beyannamesinin Kanuni Süresi Geçtiği Halde Verilmemesi.....	369
(1) Beyannamenin Hiç Verilmemesi.....	369
(2) Kanuni Süresi Geçtikten Sonra Beyannamenin Verilmesi.....	372

b.	Vergi Beyannamesi Kanuni veya Ek Süreler İçinde Verilmekle Beraber Beynamede Vergi Matrahına İlişkin Bilgilerin Gösterilmemesi.....	374
c.	Tutulması Mecburi Olan Defterlerin Hepsi veya Bir Kısmı Tutulmamış veya Tasdik Ettirilmemiş Olursa veya Vergi İncelenmesi Yapmaya Yetkili Olanlara Her Hangi Bir Sebep İle İbraz Edilmemesi.....	376
(1)	Tutulması Mecburi Olan Defterin Hepsi veya Bir Kısmının Tutulmaması.....	379
(2)	Tutulması Mecburi Olan Defterlerin Hepsi veya Bir Kısmının Tasdik Ettirilmemesi	382
(3)	Tutulması Mecburi Olan Defterlerin Hepsi veya Bir Kısmının Vergi İncelenmesi Yapmaya Yetkili Olanlara Herhangi Bir Sebep İle İbraz Edilmemesi	385
d.	Defter Kayıtları ve Bunlarla İlgili Vesikalar Vergi Matrahının Doğru ve Kesin Olarak Tespitine İmkan Vermeyecek Derecede Noksan, Usulsüz ve Karışık Olması Dolayısıyla İhticaca Salih Bulunmaması	391
(1)	Defter Kayıtları ve Bunlarla İlgili Vesikaların Noksan Olması	393
(2)	Defter Kayıtları ve Bunlarla İlgili Vesikaların Usulsüz Olması	394
(3)	Defter Kayıtları ve Bunlarla İlgili Vesikaların Karışık Olması.....	396
e.	Tutulması Zorunlu Olan Defterlerin veya Verilen Beyannamelerin Gerçek Durumu Yansıtmadığına Dair Delil Bulunması	397
(1)	Tutulması Zorunlu Defter veya Verilen Beyannamelerin Gerçek Durumu Yansıtmaması	398
(2)	Gerçek Durumu Yansıtmama Haline Dair Delil Bulunması.....	400
f.	Yetki Almış Meslek Mensuplarına İmzalatırma Mecburiyeti Getirilen Beyanname ve Eklerinin İmzalatırılmaması veya Tasdik Kapsamına Alınan Konularda Yeminli Mali Müşavir Tasdiki Raporunun Zamanında İbraz Edilmemesi	403
4.	Matrahın Re'sen Tespitinde Tarh	404
a.	Takdir Komisyonu Kararı ile Tespit Üzerine Tarh	405
b.	Vergi İnceleme Raporu ile Tespit Üzerine Tarh.....	406
E.	Matrahın Doğrudan Kanunlarla Tespiti	408
1.	Genel Olarak	408
2.	Doğrudan Kanunlarla Tespit Edilen Matrahların Kullanılabilme Koşulları	410
a.	Matrahın İkmalen veya Re'sen Tespit Sebeplerinin Bulunmaması	410
b.	Mükelleflerin Vergi Tarhı İçin Kanunlarda Belirlenen Zamanlarda Müracaat Etmemeleri	410
c.	Mükelleflerin Vergi Tarhı İçin Vergi Kanunlarında Getirilen Mecburiyetleri Yerine Getirmemeleri	411
3.	Matrahın Doğrudan Kanunlarla Tespitinde Tarh	411
	SONUÇ.....	413
	KAYNAKÇA.....	425